

BESLUT

KOMMISSIONENS GENOMFÖRANDEBESLUT (EU) 2021/271

av den 17 februari 2021

om förlängning av förstärkt övervakning för Grekland

[delgivet med nr C(2021) 998]

(Endast den grekiska texten är giltig)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR BESLUTAT FÖLJANDE

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 472/2013 av den 21 maj 2013 om förstärkning av den ekonomiska övervakningen och övervakningen av de offentliga finanserna i medlemsstater i euroområdet som har, eller hotas av, allvarliga problem i fråga om sin finansiella stabilitet ⁽¹⁾, särskilt artikel 2.1, och

av följande skäl:

- (1) Efter det att det ekonomiska stödet från Europeiska stabilitetsmekanismen upphörde den 20 augusti 2018, aktiverades genom kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1192 ⁽²⁾ en förstärkt övervakning för Grekland under en period av sex månader, som inleddes den 21 augusti 2018. Den förstärkta övervakningen förlängdes därefter fyra gånger ⁽³⁾, varje gång med ytterligare sex månader, den senaste gången från och med den 21 augusti 2020.
- (2) Grekland har sedan 2010 fått ett betydande ekonomiskt stöd, vilket har lett till att Greklands utestående skuld till medlemsstater i euroområdet, Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten och Europeiska stabilitetsmekanismen nu uppgår till totalt 243 700 miljoner euro. Grekland fick ekonomiskt stöd från sina europeiska partner på förmånliga villkor och Europeiska stabilitetsmekanismen antog både under 2012 och 2017 särskilda åtgärder för att göra skuldsättningen mer hållbar. Den 22 juni 2018 nåddes en politisk överenskommelse i Eurogruppen om att genomföra ytterligare åtgärder för att säkerställa en hållbar skuldsättning. Vissa av dessa åtgärder, inbegripet överföringen av belopp motsvarande de vinster som nationella centralbanker i euroområdet gjort på sina innehav av grekiska statsobligationer inom ramen för överenskommelsen om finansiella nettotillgångar och värdepappersmarknadsprogrammet, kan överenskommas inom Eurogruppen två gånger om året om rapporter från den förstärkta övervakningen visar att Grekland fullgör sina politiska åtaganden efter programperiodens slut. Aktiveringen av de första fyra omgångarna politiskt villkorade skuldlättnadsåtgärder genomfördes efter överenskommelser i Eurogruppen i april 2019, december 2019, juni 2020 och november 2020.
- (3) Grekland har i Eurogruppen åtagit sig att fortsätta och fullfölja alla centrala reformer som antogs under Europeiska stabilitetsmekanismens stabilitetsstödprogram (*programmet*) och att slå vakt om målen med de viktiga reformer som antogs under detta program och dess föregångare. Grekland har också åtagit sig att genomföra särskilda insatser inom finans- och strukturpolitik, social välfärd, finansiell stabilitet, arbets- och produktmarknader, privatisering och offentlig förvaltning. Dessa särskilda insatser, som beskrivs i en bilaga till Eurogruppens uttalande av den 22 juni 2018, kommer att göra det lättare att komma till rätta med Greklands alltför stora makroekonomiska obalanser och orsakerna, eller de potentiella orsakerna, till landets ekonomiska svårigheter.

⁽¹⁾ EUT L 140, 27.5.2013, s. 1.

⁽²⁾ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2018/1192 av den 11 juli 2018 om aktivering av förstärkt övervakning för Grekland (EUT L 211, 22.8.2018, s. 1).

⁽³⁾ Kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/338 (EUT L 60, 28.2.2019, s. 17), kommissionens genomförandebeslut (EU) 2019/1287 (EUT L 202, 31.7.2019, s. 110), kommissionens genomförandebeslut (EU) 2020/280 (EUT L 59, 28.2.2020, s. 9), kommissionens genomförandebeslut (EU) 2020/5086 (EUT L 248, 31.7.2020, s. 20).

- (4) Den 26 februari 2020 offentliggjorde kommissionen 2020 års landrapport för Grekland ⁽⁴⁾. Kommissionen drog slutsatsen att Grekland har alltför stora makroekonomiska obalanser ⁽⁵⁾. Även om det gjorts synliga framsteg på ett antal områden kvarstår betydande sårbarheter och problem som hänger samman med den höga offentliga skuldsättningen, den stora andelen nödlidande lån i bankernas balansräkningar och utrikeshandeln i ett läge med fortsatt låg tillväxtpotential och hög arbetslöshet. Dessa slutsatser bekräftades vidare i rapporten om förvarningsmekanismen, som antogs av kommissionen den 18 november 2020 på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ⁽⁶⁾ och utarbetades mot bakgrund av covid-19-krisen, där det angavs att Grekland var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning år 2021. Rapporten om förvarningsmekanismen visar att den offentliga skulden visserligen minskade under 2019, men att den väntas öka till över 200 % av bruttonationalprodukten under 2020 till följd av den ekonomiska nedgången och kostnaderna för de nödvändiga åtgärder som vidtagits för att mildra pandemins effekter. Greklands finansiella sektor hotas fortfarande av en kombination av låg lönsamhet, en kapitaltäckningskvot som ligger under den genomsnittliga och en stor stock nödlidande lån. Den finansiella nettoutlandsställningen är fortfarande mycket negativ, även om en del av den utgörs av en stor utlandsskuld på mycket förmånliga villkor, och förväntas bli ännu sämre på grund av svagare inflöden från turismen. Arbetslösheten är fortfarande mycket hög och den långsamt sjunkande trenden har tillfälligt avbrutits av krisen.
- (5) Sedan pandemin började har EU och dess medlemsstater vidtagit extraordinära åtgärder för att skydda liv och försörjningsmöjligheter. Som en reaktion på covid-19-pandemin, och som del av en samordnad EU-strategi, fortsatte Grekland att anta åtgärder för att öka kapaciteten i sitt hälso- och sjukvårdssystem och utvidgade den uppsättning offentligfinansiella åtgärder och likviditetsåtgärder som ska hjälpa de hårdast drabbade invånarna och branscherna. EU har gett stöd till nationella insatser för att hantera hälsokrisen och dämpa effekterna av den ekonomiska nedgången. EU frigjorde budgetmedel för att bekämpa viruset, aktiverade den allmänna undantagsklausulen i stabilitets- och tillväxtpakten, utnyttjade den fulla flexibiliteten i reglerna om statligt stöd och skapade ett nytt instrument för att hjälpa människor att behålla sina arbeten, nämligen det europeiska instrumentet för tillfälligt stöd för att minska risken för arbetslöshet i en krissituation (Sure). Tillsammans med åtgärder som vidtagits av Europeiska centralbanken, Europeiska stabilitetsmekanismen och Europeiska investeringsbanken tillhandahåller EU 750 miljarder euro från återhämtningsinstrumentet, som i första hand ska genomföras genom faciliteten för återhämtning och resiliens. Genom faciliteten kommer betydande stöd att ges till genomförandet av reformer och investeringar för att stärka medlemsstaternas ekonomier. Faciliteten utgör en möjlighet för den grekiska ekonomin att återhämta sig från den nuvarande krisen och hantera de utmaningar landet fortfarande står inför. Inom ramen för den fleråriga budgetramen för 2021–2027 kommer dessutom EU-finansiering på mer än 1 000 miljarder euro att inriktas på nya och förstärkta prioriteringar inom EU:s politikområden, däribland den gröna och den digitala omställningen.
- (6) Kommissionen offentliggjorde sin åttonde bedömning under den förstärkta övervakningen av Grekland ⁽⁷⁾ den 18 november 2020. Kommissionen drog slutsatsen att Grekland, trots det negativa läge som har uppstått till följd av pandemin, har vidtagit de åtgärder som krävs för att fullgöra sina särskilda reformåtaganden inom tidsfristen. I rapporten konstaterades att myndigheterna under de senaste månaderna kunnat återuppta det arbete med reformåtagandena som stannade av under första halvåret 2020 på grund av de exceptionella händelserna och genomförde ett flertal grundläggande reformer. EU-institutionerna välkomnar det nära och konstruktiva samarbetet på alla områden och uppmuntrar myndigheterna att fortsätta i samma takt och, där så är nödvändigt, öka insatserna för att så snart som möjligt avsluta genomförandet av den nyligen antagna primärlagstiftningen. Detta gäller särskilt reformerna av den finansiella sektorn, där en omfattande sekundärlagstiftning inom kort kommer att färdigställas och antas.
- (7) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning år 2020 och på grundval av kommissionens bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2020 och stabilitetsprogrammet för 2020. Rådet beaktade behovet av att bekämpa pandemin och underlätta den ekonomiska återhämtningen som ett första nödvändigt steg för att möjliggöra en justering av obalanserna. Rådet rekommenderade ⁽⁸⁾ Grekland att vidta alla nödvändiga åtgärder för att effektivt åtgärda pandemin, bland annat genom att stärka hälso- och sjukvårdssystemets resiliens, utarbeta system för korttidsarbete och ändamålsenligt aktiveringsstöd för att mildra de sysselsättningsrelaterade och sociala effekterna av krisen, vidta åtgärder för att tillhandahålla likviditet och främja offentliga och privata investeringar inom ett antal prioriterade investeringsområden, inbegripet den gröna och den digitala omställningen. Rådet uppmanade också myndigheterna att fortsätta med och slutföra reformerna i linje med åtagandena efter programperiodens slut, för att på nytt få igång en hållbar ekonomisk återhämtning efter det gradvisa lättandet av de restriktioner som införts på grund av covid-19-utbrottet.

⁽⁴⁾ SWD(2020) 507 final.

⁽⁵⁾ COM(2020) 150 final.

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽⁷⁾ Europeiska kommissionen: *Enhanced Surveillance Report – Greece*, May 2020, Institutional Paper 127, May 2020.

⁽⁸⁾ Rådets rekommendation av den 20 juli 2020 om Greklands nationella reformprogram 2020 med avgivande av rådets yttrande om Greklands stabilitetsprogram 2020 (EUT C 282, 26.8.2020, s. 46).

- (8) Sedan Europeiska stabilitetsmekanismens program avslutades har den grekiska banksektorn blivit mer stabil och motståndskraftig mot chocker, men risker relaterade till den tidigare utvecklingen och betydande underliggande sårbarheter kvarstår och förstärks av de negativa effekterna till följd av coronavirusutbrottet. Bankerna upprätthåller en tillräcklig likviditet genom att dra fördel av ackommoderande penningpolitiska villkor, men andelen nödlidande lån är fortsatt hög, och motsvarar 58,7 miljarder euro eller 35,8 % av bruttoexponeringarna från kundlån från och med september 2020 ⁽⁹⁾. Den minskning av andelen nödlidande lån som noterades från toppnoteringen på 107,2 miljarder euro i mars 2016 har fortsatt under de första nio månaderna 2020, om än i långsammare takt. Den stora andelen lån som omfattas av moratorier för lånebetalningar pekar dock på en betydande risk för ökade behov av avsättningar och en försämring av tillgångarnas kvalitet när moratorierna löper ut. Ett viktigt inslag i bankernas strategi för att hantera nödlidande lån är fortfarande att gå vidare med värdepapperiseringarna inom ramen för Herculesprogrammet, som förväntas slutföras under första halvåret 2021. De grekiska bankernas kapitalposition ligger i linje med de lagstadgade kraven, men står inför ökade tillsynskrav och kapitalbehov för att finansiera nedväxlingsprocessen för nödlidande lån på medellång sikt, samtidigt som lönsamhetsnivån är låg och väntas pressas ned ytterligare till följd av pandemins inverkan på ekonomin. De grekiska bankerna är därmed särskilt exponerade för risken för potentiella ökning av finansieringskostnaderna och ytterligare försämring av tillgångarnas kvalitet till följd av pandemin. Myndigheterna genomförde eller förlängde stödåtgärder för att upprätthålla tillgången till finansiering för berörda företag som kompletterar initiativ inriktade på affärsbanker och serviceföretag. De går också vidare med viktiga reformer av finanssektorn som syftar till att förbättra de befintliga verktygen för avveckling av nödlidande lån efter tidigare förseningar på grund av covid-19-utbrottets negativa effekter. Dessa reformer, särskilt den nyligen antagna översynen av den fragmenterade insolvensordningen, kan bidra till att mildra krisens inverkan på medellång sikt för den privata sektorns skuldsättning. Reformernas inverkan kommer att bero på hur snabbt och effektivt de genomförs.
- (9) Trots de senaste årens framsteg på områden som att förkorta den tid det tar att registrera ett företag och stärka skyddet för minoritetsinvestorer står Grekland fortfarande inför stora utmaningar när det gäller dess företagsklimat och rättsväsende, vilket framgår av dåliga resultat på flera områden (t.ex. kontraktsefterlevnad, registrering av egendom, insolvensförfaranden osv.). Myndigheterna fortsätter att arbeta på att förbättra regelverket och öka konkurrenskraften, trots svårigheterna till följd av den pågående covid-19-pandemin. Stadiga framsteg i genomförandet av rättsliga reformer, inbegripet åtgärder till stöd för medling, och de åtgärder som nyligen vidtagits för att reformera produktmarknaderna och förbättra marknadsövervakningen kan bidra till Greklands utsikter till återhämtning, men ytterligare insatser krävs för att förbättra företagsklimatet. Myndigheterna går också framåt med viktiga reformer för att förbättra Greklands digitala prestanda, som fortfarande är bland de lägsta i EU. Grekland har också åtagit sig att genomföra en omfattande reform av den offentliga upphandlingen i början av 2021, samtidigt som landet fortsätter att vidta kompletterande åtgärder för att ytterligare minska den administrativa bördan för företag och medborgare.
- (10) Efter att ha varit avskuret från upplåning på finansmarknaderna sedan 2010 började Grekland åter få tillträde till marknaderna genom emissioner av statsobligationer från och med juli 2017. Räntorna på grekiska statsobligationer började långsamt gå ned efter det framgångsrika slutförandet av ESM-programmet 2018 och sjönk betydligt under 2019. Grekland har sedan pandemin bröt ut både emitterat statsskuldväxlar och långfristiga obligationer, vilket tyder på fortsatt tillgång till marknadsfinansiering. De nuvarande gynnsamma finansieringsvillkoren stöds av likviditetsåtgärder som överenskommit på europeisk nivå, bland annat Europeiska centralbankens stödköpsprogram föranlett av pandemin. På grundval av den skuldållbarhetsanalys som lades fram i den åttonde rapporten om förstärkt övervakning väntas det offentliga bruttofinansieringsbehovet uppgå till cirka 15 % av BNP på medellång sikt.
- (11) Mot bakgrund av ovanstående drar kommissionen slutsatsen att de villkor som motiverar förstärkt övervakning i enlighet med artikel 2 i förordning (EU) nr 472/2013 fortfarande råder. Framför allt står Grekland fortsatt inför risker avseende den finansiella stabiliteten som, om de förverkligas, skulle kunna medföra negativa spridningseffekter för andra medlemsstater i euroområdet. Om eventuella spridningseffekter förverkligas kan de uppstå indirekt genom att påverka investerarnas förtroende och därmed refinansieringskostnaderna för banker och andra medlemsstater i euroområdet.

⁽⁹⁾ Källa: Greklands centralbank, mätt på enskild nivå.

- (12) Därför måste Grekland på medellång sikt fortsätta att vidta åtgärder för att komma till rätta med orsakerna, eller de potentiella orsakerna, till svårigheterna och genomföra strukturreformer för att främja en stabil och hållbar ekonomisk återhämtning i syfte att mildra de återstående effekterna av flera faktorer. Dessa inbegriper den allvarliga och utdragna konjunkturedgången under krisen, storleken på Greklands skuldbörda, sårbarheterna inom dess finanssektor, de fortsatt relativt starka kopplingarna mellan den finansiella sektorn och Greklands offentliga finanser, bland annat genom statligt ägande, samt risken att allvarliga spänningar i någon av dessa sektorer sprider sig till andra medlemsstater, samt euromedlemsstaternas exponering mot grekiska statsobligationer.
- (13) För att ta itu med återstående risker och övervaka de åtaganden som syftar till att åtgärda dessa, förefaller det nödvändigt och lämpligt att förlänga den förstärkta övervakningen av Grekland i enlighet med artikel 2.1 i förordning (EU) nr 472/2013.
- (14) Grekland gavs möjlighet att ge sina synpunkter på kommissionens bedömning via en skrivelse som sändes den 14 januari 2021. I sitt svar den 27 januari 2021 anslöt sig Grekland i stort sett till kommissionens bedömning av de ekonomiska utmaningar som landet står inför och som är skälet till att den förstärkta övervakningen förlängs.
- (15) Grekland kommer även fortsatt få tekniskt stöd från det nya instrumentet för tekniskt stöd, som särskilt kommer att stödja medlemsstaterna i utarbetandet och genomförandet av deras återhämtnings- och resiliensplaner.
- (16) Kommissionen avser att samarbeta nära med Europeiska stabilitetsmekanismen, i samband med systemet för tidig varning, vid genomförandet av den förstärkta övervakningen.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Den period av förstärkt övervakning av Grekland i enlighet med artikel 2.1 i förordning (EU) nr 472/2013 som aktiverades genom genomförandebeslut (EU) 2018/1192 ska förlängas med ytterligare sex månader med början den 21 februari 2021.

Artikel 2

Detta beslut riktar sig till Republiken Grekland.

Utfärdat i Bryssel den 17 februari 2021.

På kommissionens vägnar
Paolo GENTILONI
Ledamot av kommissionen
